

Europese
Commissie

Vrij verkeer en verblijf in Europa

*Uw rechten als EU-
burger: een leidraad*

Deze leidraad is bedoeld om u aan de hand van praktische informatie **meer inzicht te geven in uw rechten** als u binnen de Europese Unie naar een ander land reist. De leidraad is gebaseerd op het EU-recht dat in februari 2013 van kracht was.

Dit document is niet juridisch bindend, noch volledig. De Europese Commissie noch enige persoon die namens de Commissie optreedt, is verantwoordelijk voor het gebruik dat van de informatie in deze leidraad wordt gemaakt.

Europe Direct helpt u antwoord te vinden op uw vragen over de Europese Unie.

Gratis nummer (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Als u mobiel of in een telefooncel of hotel belt, hebt u misschien geen toegang tot gratis nummers of kunnen kosten worden aangerekend.

Meer informatie over de Europese Unie vindt u op internet via de Europaserver (<http://europa.eu>).

Catalografische gegevens bevinden zich aan het einde van deze publicatie.

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2013

ISBN 978-92-79-30156-8

doi:10.2838/48407

© Europese Unie, 2013

Overneming met bronvermelding toegestaan.

Printed in Italy

GEDRUKT OP TOTAAL CHLOORVRIJ GEBLEEKT PAPIER (TCF)

Uw rechten als EU-burger: een leidraad

Vrij verkeer en verblijf in Europa

Hoofdstuk 1	Wat houdt het EU-burgerschap in?.....	4
Hoofdstuk 2	Wie kan er gebruik van maken?.....	6
Hoofdstuk 3	Waar kunt u dit recht uitoefenen?.....	9
Hoofdstuk 4	Vorbereidingen voor vertrek.....	10
	Schengenregels.....	12
Hoofdstuk 5	De eerste drie maanden.....	13
	Uw aanwezigheid melden.....	14
Hoofdstuk 6	Na drie maanden.....	15
Hoofdstuk 7	Administratieve formaliteiten.....	17
	EU-burgers.....	17
	Familieleden van buiten de EU.....	19
	Sancties.....	20
Hoofdstuk 8	Behoud van het recht van verblijf.....	21
	Familieleden.....	22
Hoofdstuk 9	Duurzaam verblijfsrecht.....	24
	Administratieve eisen.....	26
Hoofdstuk 10	Gelijke behandeling.....	27
Hoofdstuk 11	Beperkingen.....	29
Hoofdstuk 12	Overgangsregelingen voor werknemers.....	32
Hoofdstuk 13	Opkomen voor uw rechten.....	34

Hoofdstuk 1

Wat houdt het EU-burgerschap in?

Wat betekent het om EU-burger te zijn?

EU-BURGERSCHAP

Iedereen die de nationaliteit van een EU-land heeft, is automatisch ook EU-burger. Het EU-burgerschap komt niet in de plaats van de nationaliteit, maar vormt daar een aanvulling op.

Het EU-burgerschap geeft u en alle andere EU-burgers een aantal belangrijke rechten, zoals:

- het recht om in de gehele Europese Unie te reizen en u er te vestigen;
- het actief en passief kiesrecht bij verkiezingen voor het Europees Parlement en bij gemeenteraadsverkiezingen in het EU-land waar u verblijft, ook al bent u geen onderdaan van dat land;
- het recht op bescherming van de diplomatieke of consulaire autoriteiten van een ander EU-land in een land buiten de EU waar uw eigen land geen consulaat heeft;
- het recht om een verzoekschrift in te dienen bij het Europees Parlement, een beroep te doen op de Ombudsman en te schrijven naar de Europese instellingen of organen.

Deze leidraad gaat over uw recht van vrij verkeer en verblijf in de EU. Meer informatie over uw andere rechten als EU-burger kunt u vinden op de portaalsite van de Europese Commissie,

Your Europe <http://ec.europa.eu/youreurope>

RECHT VAN VRIJ VERKEER

Dit recht is voor de individuele burger een van de meest tastbare en meest gewaardeerde voordelen van de Europese Unie. Ongeveer **13 miljoen** EU-burgers hebben van dit recht gebruikgemaakt en wonen nu in een ander EU-land. Ook reizen EU-burgers in totaal ruim een miljard keer per jaar voor zaken of als toerist naar andere EU-landen, zonder controles als zij binnen het Schengengebied blijven, en anders met snelle controles.

Artikel 21, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie bepaalt dat iedere burger van de Unie het recht heeft vrij op het grondgebied van de lidstaten te reizen en te verblijven, onder voorbehoud van de beperkingen en voorwaarden die bij de Verdragen en de bepalingen ter uitvoering daarvan zijn vastgesteld.

APPLICABLE EU LEGISLATION

Het juridisch kader is **Richtlijn 2004/38/EG*** (hierna "de richtlijn" genoemd). Deze richtlijn is sinds 30 april 2006 van toepassing op alle EU-landen. Met de richtlijn zijn de bestaande EU-instrumenten gecodificeerd en herzien om het recht van vrij verkeer en verblijf voor alle burgers van de Unie en hun familieleden te vereenvoudigen en uit te breiden.

U kunt de richtlijn downloaden via <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2004L0038:20110616:NL:PDF>

* Richtlijn 2004/38/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 1612/68 en tot intrekking van de Richtlijnen 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG en 93/96/EEG.

De richtlijn is door alle EU-landen in nationale wetgeving omgezet. Als u meer wilt weten over uw rechten in een bepaald EU-land, kunt u de toepasselijke nationale wetgeving raadplegen.

In juli 2009 heeft de Commissie **richtsnoeren** gepubliceerd om de EU-landen te helpen bij het omzetten van de richtlijn in hun nationale wetgeving en om aan te geven hoe de richtlijn in het dagelijks leven effectiever zou kunnen worden toegepast. U kunt deze richtsnoeren downloaden via

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0313:FIN:NL:PDF>

© Fotolia.com

Hoofdstuk 2

Wie kan er gebruik van maken?

Wie kan er gebruikmaken van het recht van vrij verkeer en verblijf? Geldt dit recht alleen voor EU-burgers of mag uw Russische echtgenoot ook meekomen? En hoe zit het met uw ernstig zieke opa uit Brazilië die u zelf moet verzorgen?

EU-BURGERS EN HUN FAMILIE!

De richtlijn geldt voor EU-burgers en hun familieleden (ook al zijn die geen onderdaan van een EU-land).

MAAR ALLEEN ALS U NAAR EEN ANDER EU-LAND GAAT OF NAAR UW EIGEN LAND TERUGKEERT NADAT U IN EEN ANDER EU-LAND HEBT GEWOOND

De richtlijn is alleen van toepassing als u naar een ander EU-land gaat of in een ander EU-land verblijft dan het EU-land waarvan u onderdaan bent; familieleden die samen met

u reizen of die zich bij u voegen vallen ook onder de richtlijn.

U kunt ook aanspraak maken op de rechten die voortvloeien uit de richtlijn **als u terugkeert naar uw eigen land na een verblijf in een ander EU-land.**

In bepaalde omstandigheden kunt u gebruikmaken van de richtlijn zonder dat u in een ander EU-land hebt verbleven, bijvoorbeeld wanneer u diensten verricht in een ander EU-land zonder daar te verblijven.

WIE ZIJN ER ALLEMAAL EU-BURGER?

Zoals gezegd is iedereen die de nationaliteit van een EU-land heeft, EU-burger.

WIE WORDEN ER ALS FAMILIELID BESCHOUWD?

Uw familieleden hebben, ongeacht hun nationaliteit, **het recht met u mee te gaan** naar een ander EU-land dan dat waarvan u onderdaan bent **of zich daar bij u te voegen.** Daarbij doet het er niet toe of zij al in een ander EU-land verbleven of met welk visum zij het EU-gastland zijn binnengekomen.

Echtgenoten, geregistreerde partners en verwanten in opgaande en neergaande lijn worden als familieleden beschouwd.

Voor de familieleden gelden de volgende definities:

- echtgenoot/echtgenote
uw echtgenoot of echtgenote, ongeacht waar en wanneer het huwelijk is voltrokken;
- geregistreerde partners
uw partner met wie u een geregistreerd partnerschap bent aangegaan op basis van de wetgeving van een van de EU-landen; uw geregistreerde partner heeft echter alleen het recht u te vergezellen of zich bij u te voegen in de EU-landen die een geregistreerd partnerschap gelijkstellen met een huwelijk;

- kinderen en kleinkinderen
uw rechtstreekse bloedverwanten in neergaande lijn (*kinderen, kleinkinderen, enz.*) die jonger zijn dan 21 jaar of die financieel van u afhankelijk zijn, alsmede die van uw echtgenoot of partner;
- ouders en grootouders
uw rechtstreekse bloedverwanten in opgaande lijn (*ouders, grootouders, enz.*) en die van uw echtgenoot of partner, **die van u afhankelijk zijn.**

De hierboven genoemde familieleden kunnen aanspraak maken op de rechten die de richtlijn hun toekent als zij samen met u reizen of zich bij u voegen, en de **EU-landen zijn verplicht deze rechten te erkennen.**

WELKE REGELS GELDEN ER VOOR ANDERE FAMILIELEDEN?

Voor andere familieleden zoals **broers en zussen, neven en nichten, ooms en tantes en andere verwanten** moet het gastland de inreis en het verblijf **vergemakkelijken** indien zij:

- van u afhankelijk zijn; of
- deel uitmaken van uw huishouden; of
- om ernstige gezondheidsredenen beslist door uzelf moeten worden verzorgd.

Niet-afhankelijke ouders of kinderen die ouder zijn dan 21 jaar hebben ook recht op vergemakkelijking van inreis en verblijf, mits zij bij u wonen.

De EU-landen kunnen niet automatisch een bepaalde categorie familieleden uitsluiten.

EN ANDERE PARTNERS?

Ook de **partner met wie u aantoonbaar een duurzame relatie hebt**, heeft recht op vergemakkelijking van inreis en verblijf. Dit geldt zowel voor partners van hetzelfde geslacht als voor partners van verschillend geslacht en voor de facto partners, zoals samenwonenden.

Ook geregistreerde partners die naar een EU-land gaan dat een geregistreerd partnerschap niet gelijkstelt met een huwelijk vallen onder deze categorie.

RECHT VAN VERBLIJF

De personen die tot "andere familieleden en partners" worden gerekend, hebben **geen "automatisch" recht om samen met u naar een ander EU-land te reizen of zich daar bij u te voegen**. Hun rechten worden bepaald door het gastland.

Zij hebben wel **recht op "vergemakkelijking" van inreis en verblijf**. Dit houdt in wezen in dat het EU-gastland hen gunstiger moet behandelen dan andere niet-EU-onderdanen die een verzoek om toegang en verblijf indienen. Het gastland moet hun familiebanden met u controleren en hen, als u inderdaad als familie wordt beschouwd, op dezelfde manier behandelen als echtgenoten en kinderen.

Het EU-gastland is dus verplicht de persoonlijke omstandigheden van deze familieleden en partners grondig te onderzoeken; weigering van toegang of verblijf dient te worden gemotiveerd en schriftelijk te worden meegedeeld. De betrokkenen kunnen in beroep gaan tegen de weigering.

WAAR KAN IK TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

De precieze juridische formuleringen met betrekking tot de onderwerpen die in dit deel aan de orde zijn gekomen, vindt u in de **artikelen 2 en 3** van de richtlijn.

Hoofdstuk 3

Waar kunt u dit recht uitoefenen?

In welke landen kunt u dit recht uitoefenen?

U KUNT GEBRUIKMAKEN VAN DEZE RECHTEN IN DE EU...

U kunt in **elk EU-land** gebruikmaken van het recht van vrij verkeer en verblijf. **Dat geldt ook** de Azoren, Madeira (*Portugal*), de Åländeilanden (*Finland*), de Canarische Eilanden, Ceuta en Mellila (*Spanje*) en de Franse overzeese departementen, alsmede voor Gibraltar.

Het geldt **niet** voor de Kanaaleilanden en het eiland Man, de Faeroe-eilanden (*Denemarken*) of de landen en gebieden overzee.

IN IJSLAND, LIECHTENSTEIN EN NOORWEGEN...

U kunt het recht ook uitoefenen in IJsland, Liechtenstein en Noorwegen, omdat deze landen deel uitmaken van de **Europese Economische Ruimte**. Omgekeerd mogen burgers van deze drie landen ook vrij reizen en verblijven in de Europese Unie.

EN U GENIET BEPAALDE RECHTEN IN ZWITSERLAND

De richtlijn is **niet** van toepassing op **Zwitserland**. Toch kunt u aanspraak maken op bepaalde rechten in Zwitserland, op grond van de overeenkomst die de EU en Zwitserland in 1999 hebben gesloten over het vrije verkeer van personen en de bijbehorende protocollen. Deze rechten zijn wel beperkter dan die van de richtlijn. U kunt de overeenkomst downloaden via

[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:22002A0430\(01\):NL:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:22002A0430(01):NL:HTML)

Hoofdstuk 4

Vorbereidingen voor vertrek

U bent van plan naar een ander EU-land te gaan: welke documenten heeft u dan nodig?

ALLEEN EEN NATIONALE IDENTITEITSKAART OF EEN PASPOORT

Als EU-burger kunt u met een geldige identiteitskaart of een geldig paspoort altijd de grens oversteken.

U hoeft **geen** identiteitskaart te hebben met een machineleesbare zone of biometrische kenmerken, of een paspoort dat nog minstens drie maanden geldig is; het reisdocument moet

geldig zijn, dat is alles. De EU-landen kunnen u ook niet verplichten een paspoort in plaats van een identiteitskaart of een identiteitskaart in plaats van een paspoort te tonen. U kunt zelf het reisdocument kiezen en dit recht kan niet worden beperkt. **U heeft geen inreisvisum nodig.**

De nationale autoriteiten kunnen u te allen tijde om veiligheidsredenen naar uw identiteitsbewijs vragen, dus u dient dit altijd bij u te hebben.

PASPOORT OF IDENTITEITSKAART KWIJTGERAAKT OF VERGETEN?

Indien u bij de grens tot de ontdekking komt dat u geen identiteitskaart of paspoort bij u heeft, kunt u niet worden teruggestuurd voor-

dat u binnen redelijke grenzen in de gelegenheid bent gesteld de vereiste documenten binnen een redelijke termijn te verkrijgen of deze bij de grenswacht te laten bezorgen.

U kunt ook op een andere manier aantonen dat u het recht van vrij verkeer en verblijf geniet, bijvoorbeeld door uw identiteit en uw nationaliteit te bewijzen.

REGELS VOOR UW FAMILIELEDEN

Voor uw familieleden die zelf EU-burger zijn, gelden precies dezelfde regels.

Familieleden die **geen** burger zijn van een EU-land kunnen het EU-gastland binnenkomen met een geldig paspoort. Indien zij uit een land komen waarvoor de visumplicht geldt, **hebben zij wellicht een inreisvisum nodig**.

De landen waarvan de onderdanen een inreisvisum nodig hebben, staan vermeld in Verordening (EG) nr. 539/2001 en de achtereenvolgende wijzigingen daarvan (te vinden op <http://ec.europa.eu/immigration>), of, in het geval van het Verenigd Koninkrijk en Ierland, in het nationale recht.

INREISVISUM?

De EU landen moeten uw familieleden van buiten de EU alle faciliteiten verlenen om de nodige visa te verkrijgen. Deze visa moeten zo spoedig mogelijk via een versnelde procedure kosteloos worden afgegeven. De Commissie vindt dat dit alleen in uitzonderlijke en goed gemotiveerde gevallen langer mag duren dan twee weken.

De EU-landen mogen alleen een inreisvisum verlangen van uw familieleden, **geen** familie- of verblijfsvisum.

WELKE DOCUMENTEN HEBBEN FAMILIELEDEN VAN BUITEN DE EU NODIG?

Het inreisrecht van uw familieleden van buiten de EU is afgeleid van hun familiebanden met u als EU-burger. **De consulaire ambtenaren mogen van hen alleen een paspoort vragen en een document waaruit blijkt dat zij familie van u zijn**, zoals een huwelijks- of geboorteakte, een bewijs dat u al in het gastland woont (of een verklaring dat u daar met uw familieleden gaat wonen zodra het visum wordt afgegeven) en eventueel een bewijs dat zij financieel van u afhankelijk zijn. Uw familieleden hoeven **geen** andere documenten zoals tickets, een tewerkstellingsverklaring, loonstrookjes, bankafschriften, bewijs van huisvesting en bestaansmiddelen of een medisch attest over te leggen.

PASPOORT ZONDER VISUM?

Uw familieleden mogen **niet** automatisch worden teruggestuurd aan de grens als zij geen geldig paspoort of geen inreisvisum hebben, zolang zij bewijs kunnen overleggen van hun identiteit en van hun familierelatie met u.

VERBLIJFSKAART = GEEN VISUM NODIG

Familieleden die in het bezit zijn van een geldige verblijfskaart die is afgegeven door een van de EU-Schengenlanden (zie hieronder) **hebben geen visum nodig voor andere EU-Schengenlanden**.

Als uw niet-EU-familieleden zich van een Schengenland begeven naar een niet-Schengenland, kunnen zij ook worden vrijgesteld van de visumplicht indien zij samen met u reizen of zich bij u voegen en beschikken over een geldige verblijfskaart die hun als familielid is verstrekt door een ander EU-land dan dat van uw nationaliteit.

MET HET VLIEGTUIG

Voor een vlucht binnen de Europese Unie hebt u een geldig paspoort of een geldige identiteitskaart nodig (*uw familieleden van buiten de EU hebben een geldig paspoort nodig*). Andere identiteitsdocumenten kunnen worden aanvaard als de interne regels van de vliegmaatschappij dat toelaten.

WAAR KAN IK TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

De precieze juridische formuleringen met betrekking tot de onderwerpen die in dit deel aan de orde zijn gekomen, vindt u in **artikel 5** van de richtlijn.

SCHENGENREGELS

Hoe zit het met reizen binnen het Schengengebied?

WAT IS HET SCHENGEN-GEBIED?

Het Schengengebied is een Europese **zone zonder controles aan de binnengrenzen**. Binnen dit gebied gelden de "Schengenregels".

De meeste EU-landen (*België, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Griekenland, Hongarije, Frankrijk, Italië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Oostenrijk, Polen, Portugal, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië*

en Zweden), plus IJsland, Liechtenstein, Noorwegen en Zwitserland maken deel uit van Schengengebied.

Bulgarije, Cyprus en Roemenië zijn nog geen volwaardig lid van het Schengengebied; de grenscontroles tussen deze landen en het Schengengebied worden gehandhaafd tot aan de voorwaarden voor opheffing ervan is voldaan.

Het Verenigd Koninkrijk en Ierland vallen buiten het Schengengebied omdat zij ervoor hebben gekozen de grenscontroles te handhaven.

GRENSCONTROLES BIJ EU-BURGERS

EU-burgers die de buitengrenzen overschrijden worden slechts aan een minimale controle onderworpen en kunnen gebruikmaken van afzonderlijke doorgangen voor EU-burgers.

Het afschaffen van de grenscontroles houdt in dat **aan de grensovergangen tussen EU-Schengenlanden geen paspoort of identiteitskaart meer hoeft te worden getoond**. U dient echter wel altijd een paspoort of identiteitskaart bij u te hebben, want als u geen van deze documenten kunt tonen, vervalt uw recht van vrij verkeer en verblijf.

... EN HUN FAMILIELEDEN

Voor uw familieleden die zelf EU-burger zijn, gelden precies dezelfde regels.

Uw familieleden van buiten de EU kunnen het Schengengebied binnenkomen met een inreisvisum, als dat vereist is (*zie hierboven*), en vervolgens vrij door het hele gebied reizen omdat het uniforme visum geldig is voor het gehele Schengengebied.

Hoofdstuk 5

De eerste drie maanden

U bent de grens over, maar wat nu?

RIGHT OF RESIDENCE FOR UP TO THREE MONTHS

Elke EU-burger heeft het **recht** gedurende **maximaal drie maanden** op het grondgebied van een ander EU-land te **verblijven zonder andere voorwaarden of formaliteiten** dan de verplichting in het bezit te zijn van **een geldige identiteitskaart of een geldig paspoort**.

Het doet niet ter zake of u komt voor werk, voor een studie of gewoon als toerist. U heeft alleen een geldige identiteitskaart of een geldig paspoort nodig.

Familieleden van buiten de EU die met u meereizen of zich bij u voegen, kunnen **gewoon met hun paspoort** maximaal drie maanden bij u blijven.

SPECIALE REGELS VOOR WERKZOEKENDEN

EU-burgers hebben een verblijfsrecht zonder voorwaarden en formaliteiten van zes maanden of zelfs langer als zij werk blijven zoeken in het gastland en een reële kans maken op een baan.

WAAR KAN IK TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

De precieze juridische formuleringen met betrekking tot de onderwerpen die in dit deel aan de orde zijn gekomen, vindt u in **artikel 6** van de richtlijn.

UW AANWEZIGHEID MELDEN

UW AANWEZIGHEID MELDEN

Het is mogelijk dat u en uw familieleden uw **aanwezigheid** binnen een redelijke termijn na aankomst moeten **melden**. Zo kunnen de autoriteiten van het gastland de bevolkingsverschuivingen volgen.

De EU-landen kunnen er echter ook voor kiezen u niet te verplichten uw aanwezigheid te melden.

WAT GEBEURT ER ALS U UW AANWEZIGHEID NIET MELDT?

Indien u of uw familieleden **niet voldoen aan de verplichting uw aanwezigheid te melden**, kan dat worden bestraft met **evenredige en niet-discriminerende administratieve sancties**. Dit betekent dat de sancties in verhouding moeten staan tot de overtreding en niet anders mogen zijn dan de sancties die eigen onderdanen van het gastland zouden worden opgelegd. U kunt echter niet het land worden uitgezet wegens het niet nakomen van deze verplichting.

WAAR KAN IK TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

De precieze juridische formuleringen met betrekking tot de onderwerpen die in dit deel aan de orde zijn gekomen, vindt u in **artikel 5, lid 5**, van de richtlijn.

Hoofdstuk 6

Na drie maanden

En als u langer dan drie maanden wilt blijven?

DE SITUATIE HANGT AF VAN UW STATUS

Onder bepaalde voorwaarden mag u langer blijven dan drie maanden. De voorwaarden hangen af van uw status in het EU-gastland.

WERKNEMERS, ZELFSTANDIGEN, DIENSTVERLENERS

Voor het verblijfsrecht van werknemers en zelfstandigen gelden geen andere voorwaarden dan dat zij werknemer of zelfstandige moeten zijn. Ook personen die tijdelijk diensten verlenen in het EU-gastland hebben dit recht.

In hoofdstuk 12 vindt u nadere informatie over overgangsregelingen voor vrij verkeer van werknemers.

BEHOUD VAN DE STATUS VAN WERKNEMER OF ZELFSTANDIGE

EU-burgers behouden de status van werknemer of zelfstandige als zij:

- arbeidsongeschikt zijn geworden als gevolg van ziekte of ongeval; of
- aantoonbaar onvrijwillig werkloos zijn en zich hebben ingeschreven als werkzoekende bij een arbeidsbemiddelingsbureau; of
- met een beroepsopleiding zijn begonnen.

STUDENTEN ...

Studenten moeten aan de volgende drie voorwaarden voldoen:

- zij moeten ingeschreven zijn aan een instelling om er als hoofdbezigheid een studie of een beroepsopleiding te volgen;

- zij moeten beschikken over een **volledige ziektekostenverzekering** voor het gastland; en
- zij moeten de bevoegde nationale autoriteit, door middel van een **verklaring** of van een gelijkwaardig middel naar keuze, de zekerheid verschaffen dat zij over **voldoende middelen** beschikken om te voorkomen dat zij of hun familieleden tijdens hun verblijf ten laste komen van het socialebijstandssysteem van het gastland.

... EN ANDERE ECONOMISCH NIET-ACTIEVE PERSONEN

Andere economisch niet-actieve personen (werklozen, gepensioneerden, enz.) moeten ook over **voldoende middelen** beschikken om te voorkomen dat zij of hun familieleden tijdens hun verblijf ten laste komen van het socialebijstandssysteem van het gastland, en over een **volledige ziektekostenverzekering**.

RECHTEN VAN UW FAMILIELEDEN

Uw familieleden hebben het recht bij u te verblijven als u voldoet aan de in dit hoofdstuk genoemde voorwaarden.

UITZONDERING VOOR FAMILIELEDEN VAN STUDENTEN

Alleen voor sommige familieleden van studenten geldt een uitzondering. Het EU-gastland kan besluiten dat alleen de echtgenoot/echtgenote, de geregistreerde partner en de afhankelijke kinderen een "automatisch" verblijfsrecht hebben. Andere familieleden, zoals ouders, hebben alleen recht op "vergemakkelijk" van hun inreis.

HET IS EEN PERSOONLIJK RECHT

Het **recht om in een ander EU-land te verblijven** is uw fundamentele en persoonlijke recht, dat het **Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie u rechtstreeks toekent**.

U hoeft dan ook **geen administratieve procedures te doorlopen om van dit recht gebruik te kunnen maken**.

Dit betekent in feite dat u, wanneer u aan de voorwaarden voldoet, zonder meer over het recht van verblijf beschikt en dat dit recht u niet eerst moet worden toegekend door het EU-gastland. De documenten die u en uw familieleden eventueel worden verstrekt door het EU-gastland, vormen slechts een bevestiging van dit recht. Als u zich niet registreert, of als de verblijfskaart van uw familielid verloopt, kan het verblijfsrecht u niet worden ontnomen als u nog steeds aan de voorwaarden voldoet. U kunt wel een evenredige en niet-discriminerende administratieve sanctie opgelegd krijgen wegens het niet in acht nemen van de nationale voorschriften.

WAAR KAN IK TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

De precieze juridische formuleringen met betrekking tot de onderwerpen die in dit deel aan de orde zijn gekomen, vindt u in **artikel 7** van de richtlijn.

Hoofdstuk 7

Administratieve formaliteiten

Welke administratieve formaliteiten staan u wellicht te wachten als u langer dan drie maanden wilt blijven?

EU-BURGERS

INSCHRIJVING

Het kan zijn dat u zich bij de bevoegde instanties moet inschrijven, maar **alleen voor een verblijf van meer dan drie maanden**.

EU-landen kunnen ervoor kiezen EU-burgers niet te verplichten zich in te schrijven.

VERKLARING VAN INSCHRIJVING EN TERMIJN

De termijn voor de inschrijving wordt door elk EU-land zelf vastgesteld, maar mag niet korter zijn dan drie maanden na de dag van aankomst. De bevoegde nationale instantie dient u op vertoon van de vereiste documenten **onmiddellijk** een **verklaring van inschrijving** te verstrekken met uw naam en adres en de inschrijvingsdatum.

GEEN VERBLIJFS-VERGUNNING

Met de richtlijn zijn verblijfsvergunningen voor EU-burgers afgeschaft; ze zijn vervangen door een verklaring van inschrijving, die via een veel kortere procedure wordt verstrekt.

BENODIGDE DOCUMENTEN

Het is mogelijk dat u documenten moet overleggen waaruit blijkt dat u aan de in hoofdstuk 6 genoemde voorwaarden voldoet.

- Identiteits-kaart of paspoort
- U moet in ieder geval een **geldig identiteitsbewijs of een geldig paspoort** hebben. Afhankelijk van uw status kan het zijn dat u moet aantonen dat u voldoet aan de voorwaarden die gelden voor het verblijfsrecht voor uw categorie (werknemer, student, enz.).
- voor werknemers
Werknemers moeten een **verklaring van indienstneming of tewerkstelling** overleggen. Loonstrookjes zijn niet nodig.
- voor zelfstandigen
Zelfstandigen moeten **bewijzen dat zij zelfstandige zijn**.
- voor studenten
Studenten moeten de volgende stukken overleggen:
 - **bewijs van inschrijving** aan een erkende instelling;
 - **bewijs van een volledige ziektekostenverzekering**; en
 - een **verklaring**, of een gelijkwaardig middel naar keuze, **dat zij over voldoende middelen beschikken** om te voorkomen dat zij ten laste komen van het socialebijstandsstelsel van het EU-gastland.
- voor anderen
Andere economisch niet-actieve personen moeten **bewijzen dat zij over een volledige ziektekostenverzekering beschikken** en over **voldoende middelen** om te voorkomen dat zij ten laste komen van het socialebijstandsstelsel van het EU-gastland.

WAT ZIJN "VOLDOENDE MIDDELEN"?

Er is geen vast bedrag dat de EU landen kunnen hanteren als "voldoende middelen".

EU-burgers beschikken over voldoende middelen als deze meer bedragen dan het bedrag dat in het EU-gastland als drempel wordt gehanteerd voor het verstrekken van een minimumuitkering (of het *minimale socialezekerheidspensioen*).

De nationale autoriteiten moeten rekening houden met de persoonlijke situatie van de betrokken EU-burger, maar kunnen - indien nodig - het bestaan, de rechtmatigheid, het bedrag en de beschikbaarheid van de middelen controleren. Middelen van een derde moeten worden aanvaard.

EN FAMILIELEDEN?

Uw **familieleden die zelf EU-burger zijn**, krijgen ook een **verklaring van inschrijving** op vertoon van:

- een geldige identiteitskaart of een geldig paspoort;
- uw verklaring van inschrijving of, als er geen registratiesysteem is, een ander bewijs van uw verblijf in het EU gastland; en
- een document waaruit blijkt dat er sprake is van een familieband of van een geregistreerd partnerschap met u en bewijsstukken dat zij van u afhankelijk zijn, indien van toepassing.

Familieleden die recht hebben op *vergemakkelijking van inreis en verblijf* moeten ook de volgende stukken overleggen:

- een door de bevoegde instantie van het land van herkomst afgegeven document waaruit blijkt dat zij van u afhankelijk zijn of deel uitmaken van uw huishouden;
- een bewijs van ernstige gezondheidsredenen; of
- een bewijs van een duurzame relatie met u.

WAARMERKING EN VERTALING VAN DOCUMENTEN

Als het EU-land ernstige twijfels heeft over de authenticiteit van de door u verstrekte documenten, kan het nodig zijn ze te laten waarmerken. Daarvoor moeten zij naar een advocaat, een notaris of de ambassade, en meestal zijn hier kosten aan verbonden. Als het EU-land de documenten niet kan lezen, kan ook om een vertaling worden gevraagd.

De EU-landen kunnen de nodige maatregelen vaststellen om de rechten die voortvloeien uit de richtlijn te **weigeren, te beëindigen of in te trekken**, indien **vervalste documenten** worden gebruikt.

KOSTEN?

Een bewijs van inschrijving moet **kosteloos** worden verstrekt of tegen een **vergoeding die niet hoger is dan de vergoeding die nationale onderdanen moeten betalen voor de afgifte van vergelijkbare documenten**, zoals nationale identiteitskaarten.

WAAR KAN IK TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

De precieze juridische formuleringen met betrekking tot de onderwerpen die in dit deel aan de orde zijn gekomen, vindt u in **artikel 8** van de richtlijn.

FAMILIELEDEN VAN BUITEN DE EU

VERBLIJFSKAART

Familieleden die zelf geen EU-burger zijn krijgen een **verblijfskaart** waarop duidelijk staat vermeld dat zij familie zijn van een EU-burger, op vertoon van:

- een geldig paspoort;
- uw verklaring van inschrijving of, als er geen registratiesysteem is, een ander bewijs van uw verblijf in het EU-gastland; en
- een document waaruit blijkt dat er sprake is van een familieband of van een geregistreerd partnerschap met u *en* bewijsstukken dat zij van u afhankelijk zijn, indien van toepassing.

Familieleden die recht hebben op *vergemakkelijking van inreis en verblijf* moeten dezelfde documenten overleggen als EU-burgers die dit recht hebben.

TERMIJNEN EN GELDIGHEID

Uw familieleden die zelf geen EU-burger zijn, zijn **verplicht een verblijfskaart aan te vragen** wanneer zij van plan zijn langer dan drie maanden te blijven.

De uiterste termijn voor het aanvragen van deze verblijfskaart mag niet binnen de eerste drie maanden na aankomst vallen.

De **verblijfskaart wordt verstrekt binnen zes maanden nadat de aanvraag is ingediend** en is vijf jaar geldig, gerekend vanaf de datum van afgifte (*of even lang als uw voorgenomen verblijf, indien dit korter is dan vijf jaar*). Er dient onmiddellijk een verklaring te worden afgegeven dat de aanvraag om een verblijfskaart is ingediend.

WAARMERKING EN VERTALING VAN DOCUMENTEN

Evenals van EU-burgers kan van uw familieleden worden verlangd dat zij documenten laten waarmerken als het EU-land ernstige twijfels heeft over de echtheid ervan. Daarvoor moeten zij naar een advocaat, een notaris of de ambassade, en meestal zijn hier kosten aan verbonden. Als het EU-land de documenten niet kan lezen, kan ook om een vertaling worden gevraagd.

De EU-landen kunnen de nodige maatregelen vaststellen om de rechten die voortvloeien uit de richtlijn te **weigeren, te beëindigen of in te trekken** indien vervalste documenten worden gebruikt.

KOSTEN?

Een verblijfskaart moet **kosteloos** worden verstrekt of tegen een **vergoeding die niet hoger is dan de vergoeding die nationale onderdanen moeten betalen voor de afgifte van vergelijkbare documenten**.

WAAR KAN IK TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

De precieze juridische formuleringen met betrekking tot de onderwerpen die in dit deel aan de orde zijn gekomen, vindt u in de **artikelen 9 tot en met 11** van de richtlijn.

SANCTIES

En als u niet aan de administratieve vereisten voldoet...?

WAT GEBEURT ER ALS U DE VEREISTE DOCUMENTEN NIET AANVRAAGT?

Indien u of uw familieleden niet voldoen aan de **verplichting uw aanwezigheid te melden of een verblijfskaart aan te vragen**, kan dat alleen worden bestraft met **evenredige en niet-discriminerende administratieve sancties**. De EU-landen kunnen dezelfde sancties toepassen als die welke gelden voor eigen onderdanen die hun identiteitskaart niet bij zich dragen.

U of uw familieleden kunnen in geen geval enkel vanwege de overtreding van deze regel het land worden uitgezet.

KUNT U WORDEN VERPLICHT DE DOCUMENTEN BIJ U TE HEBBEN?

De EU-landen kunnen onderdanen van andere landen verplichten altijd hun bewijs van inschrijving of hun verblijfskaart bij zich te hebben en zij kunnen ook controles verrichten, maar alleen als deze verplichting ook voor hun nationale onderdanen geldt ten aanzien van hun identiteitskaart.

WAAR KAN IK TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

De precieze juridische formuleringen met betrekking tot de onderwerpen die in dit deel aan de orde zijn gekomen, vindt u in de **artikel 8, lid 2, en artikel 9, lid 3**, van de richtlijn.

Hoofdstuk 8

Behoud van het recht van verblijf

Wat moet u doen om uw verblijfsrecht te behouden?

HOE KUNT U UW VERBLIJFSRECHT BEHOUDEN?

U en uw familieleden hebben verblijfsrecht zolang u aan de voorwaarden voor het verblijfsrecht voldoet. U kunt dit recht dus verliezen als u niet langer werkt of als u de status van werknemer verliest, of als u uw studie beëindigt en niet over voldoende middelen beschikt om uw verblijf te bekostigen.

UW VERBLIJFSRECHT KAN IN HET GEDRANG KOMEN ALS U TEN LASTE KOMT VAN HET SOCIALEBIJSTANDSSTELSEL

Als aan uw verblijfsrecht de voorwaarde is gekoppeld dat u voldoende middelen moet hebben om niet ten laste te komen van het socialebijstandsstelsel van het EU-gastland (*wanneer u niet economisch actief bent*), kan dit recht komen te vervallen als u een onredelijke belasting gaat vormen voor het socialebijstandsstelsel.

Dit betekent niet dat u geen sociale bijstand kunt vragen wanneer u die nodig hebt. U kunt daar aanspraak op maken volgens dezelfde voorwaarden als de onderdanen van het EU-gastland.

Het gastland mag echter onderzoeken in welke omstandigheden u verkeert als u om sociale bijstand verzoekt. De bevoegde instanties kunnen nagegaan of uw behoefte aan bijstand van tijdelijke aard is. Daarbij wordt rekening gehouden met de duur van uw verblijf, uw persoonlijke omstandigheden en de hoogte van de toegekende bijstand.

Indien het EU-gastland tot de conclusie komt dat u een onredelijke belasting vormt voor het socialebijstandstelsel, kan het u het land uitzetten. Een beroep op het socialebijstandstelsel mag er echter in geen geval automatisch toe leiden dat u het land wordt uitgezet.

GEVOLGEN VAN UITZETTING

Indien u op deze gronden het land wordt uitgezet, kan het EU-gastland u **geen** inreisverbod opleggen en kunt u op elk gewenst moment terugkomen en gebruikmaken van het recht van verblijf, indien u aan de in hoofdstuk 6 beschreven voorwaarden voldoet.

GELDT NIET VOOR ECONOMISCH ACTIEVEN

Personen voor wie het verblijfsrecht niet afhankelijk is van het hebben van voldoende middelen, zoals werknemers en zelfstandigen, kunnen het land **niet** worden uitgezet omdat zij een socialebijstandsuitkering ontvangen.

WAAR KAN IK TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

De precieze juridische formuleringen met betrekking tot de onderwerpen die in dit deel aan de orde zijn gekomen, vindt u in **artikel 14** van de richtlijn.

FAMILIELEDEN

Wat betekent het voor familieleden als de band met de EU-burger ophoudt te bestaan?

BEHOUD VAN HET VERBLIJFSRECHT VOOR FAMILIELEDEN

Uw familieleden kunnen onder bepaalde voorwaarden hun verblijfsrecht behouden **na uw overlijden, uw vertrek of het beëindigen van de familierelatie** (door scheiding, nietigverklaring van het huwelijk of beëindiging van het geregistreerde partnerschap).

Omdat het verblijfsrecht van uw familieleden is afgeleid van uw recht van vrij verkeer en verblijf en daarvan afhangt, heeft uw overlijden, uw vertrek of het verbreken van de familierelatie gevolgen voor de rechtspositie van uw familieleden in het EU-gastland.

Familieleden die het duurzame verblijfsrecht hebben verworven (zie hoofdstuk 9), behouden dit recht onvoorwaardelijk, ook als u overlijdt of vertrekt of als de familierelatie wordt beëindigd.

Ook in dit geval hangt de situatie van uw familieleden af van de vraag of zij zelf EU-burgers zijn of niet.

FAMILIELEDEN DIE ZELF EU-BURGER ZIJN

Indien zij zelf EU-burger zijn, blijft hun verblijfsrecht gewoon gelden indien zij voldoen aan de voorwaarden om zelfstandig in het gastland te verblijven (kort gezegd moeten zij werknemer of zelfstandige zijn, of, indien zij student of economisch niet-actief zijn, over een volledige ziektekostenverzekering en voldoende middelen beschikken) of indien zij familie zijn van een EU-burger die aan deze voorwaarden voldoet (bv. familieleden ten laste).

FAMILIELEDEN DIE GEEN EU-BURGER ZIJN

Indien zij **zelf geen EU-burger zijn**, verandert er niets aan hun verblijfsrecht, indien zij voldoen aan de voorwaarden om zelfstandig in het gastland te verblijven of indien zij familie zijn van iemand die aan deze voorwaarden voldoet. **Daarnaast moeten zij aan een aantal bijkomende voorwaarden voldoen, afhankelijk van de omstandigheden; deze worden hieronder genoemd.**

Dood of vertrek van de EU-burger

Uw **overlijden** leidt niet tot het verlies van het verblijfsrecht van uw familieleden van buiten de EU indien zij gedurende minstens een jaar voor uw overlijden in het EU-gastland hebben verbleven als uw familieleden.

Schoolgaande kinderen en hun ouders

Indien u **vertrekt**, behouden uw familieleden van buiten de EU in principe **niet** hun verblijfsrecht, maar uw vertrek of uw overlijden mag geen gevolgen hebben voor het verblijfsrecht van uw kinderen of van de ouder die daadwerkelijk het ouderlijk gezag uitoefent over de kinderen, ongeacht de nationaliteit, indien de kinderen in het gastland aan een onderwijsinstelling zijn ingeschreven. Dit geldt tot hun studie is voltooid.

Echtscheiding of beëindiging van geregistreerd partnerschap

Familieleden van buiten de EU kunnen een autonoom recht van verblijf verkrijgen indien het huwelijk of het geregistreerd partnerschap, voordat de echtscheidingsprocedure werd gestart of het geregistreerd partnerschap werd beëindigd, ten minste drie jaar heeft geduurd, waarvan een jaar in het EU-gastland.

Ouderlijk gezag over of omgangsrecht met de kinderen van de EU-burger

Familieleden van buiten de EU kunnen ook een autonoom verblijfsrecht verkrijgen indien door de echtgenoten of partners onderling of bij gerechtelijke beslissing is besloten dat zij het ouderlijk gezag over de kinderen uitoefenen of omgangsrecht met een minderjarig kind hebben en de rechter heeft bepaald dat dit omgangsrecht in het EU-gastland moet worden uitgeoefend.

Indien het gaat om omgangsrecht met een minderjarig kind, blijft het recht van verblijf behouden zolang als nodig is.

Bijzonder schrijnende situaties

Familieleden krijgen ook een autonoom verblijfsrecht indien er sprake is van bijzonder schrijnende omstandigheden, bijvoorbeeld wanneer de betrokkene tijdens het huwelijk of het geregistreerd partnerschap het slachtoffer is geweest van huiselijk geweld.

WAAR KAN IK TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

De precieze juridische formuleringen met betrekking tot de onderwerpen die in dit deel aan de orde zijn gekomen, vindt u in de **artikelen 12 en 13** van de richtlijn.

Hoofdstuk 9

Duurzaam verblijfsrecht

**Wat zijn uw rechten na vijf jaar
ononderbroken legaal verblijf?**

DUURZAAM VERBLIJFSRECHT

De richtlijn biedt EU-burgers en hun familieleden uitzicht op een duurzaam verblijfsrecht.

**HOE KUNNEN EU BURGERS DIT
RECHT VERWERVEN?**

U hoeft alleen maar **vijf jaar ononderbroken legaal in het EU-gastland te verblijven**; daarna hebt u het recht er permanent te blijven! **Dit recht ontleent u rechtstreeks** aan het EU-recht.

In dit verband is sprake van legaal verblijf als het verblijf voldeed aan de voorwaarden van de richtlijn die hoofdzakelijk in hoofdstuk 6 worden beschreven.

HET IS EEN ONVOORWAARDELIIK RECHT, MAAR KUNT U HET OOK VERLIEZEN?

U verwerft het duurzame verblijfsrecht automatisch als u aan de voorwaarden voldoet – u hoeft het niet eens aan te vragen! De in de hoofdstukken 6 en 7 genoemde voorwaarden zijn niet van toepassing op dit recht. U kunt dit recht alleen verliezen door een afwezigheid van meer dan twee achtereenvolgende jaren uit het gastland.

TOEGESTANE AFWEZIGHEDEN

Aan het ononderbroken karakter van het verblijf wordt geen afbreuk gedaan door:

- tijdelijke afwezigheden van niet meer dan zes maanden per jaar; of
- afwezigheden van langere duur voor de vervulling van de militaire dienstplicht; of
- één afwezigheid van ten hoogste twaalf achtereenvolgende maanden om belangrijke redenen, zoals zwangerschap en bevalling, ernstige ziekte, studie of beroepsopleiding, noch door uitzending om werkzaamheden te verrichten in een ander EU-land of een niet-EU-land.

HOE KUNNEN FAMILIELEDEN DIT RECHT VERWERVEN?

Familieleden die samen met u vijf jaar legaal in het EU-gastland hebben gewoond, verkrijgen het duurzame verblijfsrecht ook.

Familieleden die het verblijfsrecht in het EU-gastland hebben behouden na uw overlijden, uw vertrek of de beëindiging van de familiere relatie, kunnen het duurzame verblijfsrecht ook zelfstandig verkrijgen na een verblijf van vijf jaar.

GUNSTIGER VOORWAARDEN VOOR WERKNEMERS EN ZELFSTANDIGEN

De voorwaarden waaraan u moet voldoen om het duurzame verblijfsrecht te verwerven, hangen af van uw status in het EU-gastland. Sommige categorieën personen komen in aanmerking voor een **voorkeursbehandeling**.

Indien u **werknemer of zelfstandige** bent, kunt u in de volgende drie gevallen onder bepaalde voorwaarden het duurzame verblijfsrecht verwerven **voordat** u vijf jaar ononderbroken in het gastland verblijft:

1. PENSIOEN-GERECHTIGD OF MET VERVROEGD PENSIOEN

als u ophoudt met werken omdat u de pensioengerechtigde leeftijd hebt bereikt of met vervroegd pensioen gaat, mits u:

- ten minste gedurende de laatste *twaalf maanden*; in dat EU-land hebt gewerkt; en
- daar meer dan *drie jaar* ononderbroken hebt gewoond.

Ingeval de wetgeving van het EU-gastland aan bepaalde categorieën zelfstandigen geen recht op ouderdomspensioen toekent, geldt voor de leeftijdsvoorwaarde de leeftijd van 60 jaar;

2. BLIJVENDE ARBEIDSONGESCHIKTHEID

als u bent opgehouden met werken in het EU-gastland als gevolg van **blijvende arbeidsongeschiktheid**, mits u:

- daar meer dan *twee jaar* ononderbroken hebt gewoond.

Als deze arbeidsongeschiktheid het gevolg is van een arbeidsongeval of beroepsziekte, hoeft u niet te voldoen aan de voorwaarde inzake de duur van het verblijf;

3. GRENSARBEIDERS

als u in een ander EU-land werkt, mits u:

- de *drie jaar* daarvoor ononderbroken in het EU-gastland hebt gewerkt en gewoond; en
- in het EU-gastland blijft wonen en daar *elke dag of ten minste eenmaal per week* naar terugkeert.

Voor de verwerving van het duurzame verblijfsrecht in de eerste twee gevallen worden de periodes die u voor uw werk hebt doorgebracht in het EU-land *waar u werkt*, beschouwd als periodes die u in het EU-*gastland* hebt doorgebracht.

FAMILIELEDEN

In de drie hierboven beschreven gevallen verkrijgen de familieleden die met u in het EU-gastland verblijven, het duurzame verblijfsrecht tegelijk met u.

Indien u werknemer of zelfstandige bent en **overlijdt voordat u het duurzame verblijfsrecht heeft verworven**, kunnen uw familieleden die met u in het gastland verbleven dit recht zelf verwerven, mits:

- u op het ogenblik van overlijden *twee jaar* ononderbroken in het EU-gastland had gewoond; of
- het overlijden het gevolg was van een arbeidsongeval of een beroepsziekte; of
- de overlevende echtgenoot de nationaliteit van dat EU-land als gevolg van het huwelijk met u heeft verloren.

WAAR KAN IK TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

De precieze juridische formuleringen met betrekking tot de onderwerpen die in dit deel aan de orde zijn gekomen, vindt u in de **artikelen 16 en 17** van de richtlijn.

ADMINISTRATIEVE EISEN

Wat moet u doen om uw duurzame verblijfsrecht te bewijzen?

WELK DOCUMENT KRIJGT U?

Uw duurzaam verblijfsrecht als EU-burger blijkt uit een **document dat uw duurzaam verblijf bevestigt**; dit document moet u **zo spoedig mogelijk worden verstrekt nadat u daartoe een verzoek hebt ingediend**. U bent niet verplicht dit document aan te vragen, maar het kan nuttig zijn om uw duurzaam verblijfsrecht te kunnen aantonen.

EN UW FAMILIELEDEN?

Uw familieleden die zelf EU-burger zijn, krijgen hetzelfde document.

Familieleden van buiten de EU moeten een duurzame verblijfskaart aanvragen voordat hun standaardverblijfskaart verloopt. Zij dienen de duurzame verblijfskaart **binnen zes maanden na de indiening van hun aanvraag** te ontvangen. De duurzame verblijfskaart wordt om de tien jaar automatisch verlengd.

SANCTIES

Indien uw familieleden van buiten de EU niet voldoen aan de verplichting een duurzame verblijfskaart aan te vragen, kan dat worden bestraft met evenredige en niet-discriminerende sancties. Zij kunnen echter niet alleen wegens het overtreden van deze regel het land worden uitgezet.

WAAR KAN IK TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

De precieze juridische formuleringen met betrekking tot de onderwerpen die in dit deel aan de orde zijn gekomen, vindt u in de **artikelen 19 en 20** van de richtlijn.

Hoofdstuk 10

Gelijke behandeling

Welke rechten hebt u nog meer als u naar een ander EU-land gaat om te wonen of te werken?

WELKE RECHTEN HEBT U NOG MEER?

Als u in een ander EU-land gaat wonen of werken, geniet u ook een **hele reeks bijkomende rechten die zin en betekenis geven aan het vrije verkeer.**

GELIJKE BEHANDELING

Het **recht op gelijke behandeling** is daarvan het belangrijkste. Volgens artikel 18 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is binnen de werkingssfeer van het EU-recht en indien geen bijzondere bepalingen van toepassing zijn, **elke discriminatie op grond van nationaliteit verboden.**

De richtlijn breidt dit uit tot familieleden, wat inhoudt dat EU-burgers en hun familieleden die op het grondgebied van het EU-gastland verblijven, binnen de werkingssfeer van het Verdrag **op dezelfde manier moeten worden behandeld als de eigen onderdanen van dat EU-land.**

WELKE VOORDELEN HEEFT DIT?

Dankzij het beginsel van gelijke behandeling **hebt u recht op de meeste voordelen** (*zoals alle sociale en fiscale voordelen*) die de eigen onderdanen van het EU-gastland ook genieten. Bijvoorbeeld:

Voordelig reizen

indien het EU-gastland mogelijkheden biedt om **voordelig te reizen**, bijvoorbeeld voor gepensioneerden of grote gezinnen, dan kunt u daar ook aanspraak op maken, als u aan de voorwaarden voldoet.

School-, college- en inschrijfgeld

U hebt recht op **toegang tot onderwijs** onder dezelfde voorwaarden als nationale onderdanen (*d.w.z. geen inschrijf-, school- of collegegeld als nationale onderdanen dat ook niet hoeven te betalen, en geen numerieke quota voor EU-burgers, zodat de EU-landen nationale onderdanen niet kunnen bevoordelen bij de toegang tot het onderwijsstelsel*).

Sociale bijstand

U hebt recht op **sociale bijstand** op dezelfde voorwaarden als onderdanen van het EU-gastland.

Geeft het EU-gastland gezinnen met lage inkomens extra **voordelen om de kosten van huisvesting te helpen dragen**? Dan kunt u die ook aanvragen en wordt u op dezelfde manier behandeld als de onderdanen van het gastland.

Uitzondering – toegang tot sociale bijstand in de eerste drie maanden

Een belangrijke uitzondering op de gelijkebehandelingsregel is dat de EU-landen kunnen **besluiten u en uw familieleden gedurende de eerste drie maanden van uw verblijf geen recht op sociale bijstand te geven** (en werkzoekenden zelfs *nog langer*), maar alleen indien u geen werknemer of zelfstandige bent.

Uitzondering – steun voor levens-onderhoud voor studenten

De lidstaten kunnen tevens **besluiten geen studiefinanciering** (studiebeurzen of –leningen) te **verstrekken** aan anderen dan werknemers, zelfstandigen of personen die deze status hebben behouden en hun familieleden. Deze steun moet u echter wel worden toegekend zodra u het duurzame verblijfsrecht heeft verworven.

Toegang tot de arbeidsmarkt

Uw familieleden mogen, ongeacht hun nationaliteit, **als werknemer of zelfstandige gaan werken** in het EU-gastland. Het doet er niet toe of u in het gastland werkt, studeert of er gewoon verblijft – uw familieleden kunnen een economische activiteit ontplooiën en moeten daarvoor dezelfde formaliteiten afwikkelen als nationale onderdanen.

WAAR KAN IK TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

De precieze juridische formuleringen met betrekking tot de onderwerpen die in dit deel aan de orde zijn gekomen, vindt u in de **artikelen 23 en 24** van de richtlijn.

Hoofdstuk 11

Beperkingen

Op welke gronden kunnen de EU-landen het recht van vrij verkeer en verblijf beperken?

OPENBARE ORDE, OPENBARE VEILIGHEID EN VOLKS-GEZONDHEID

De EU-landen kunnen beperkingen opleggen indien dat nodig is in het belang van de openbare orde, de openbare veiligheid of de volksgezondheid.

Dergelijke beperkingen, zoals het ontzeggen van de toegang tot het land, het niet toestaan van verblijf of het nemen van een uitzet-

tingsmaatregel, moeten stroken met de voorwaarden die in de richtlijn zijn geformuleerd.

WAARBORGEN

De richtlijn biedt belangrijke waarborgen die ervoor moeten zorgen dat de EU-landen correct omgaan met dergelijke beperkingen.

EVENREDIGHEID

Maatregelen die worden genomen in verband met de openbare orde of de openbare veiligheid moeten:

- **evenredig** zijn (*uitzetting heeft ingrijpende gevolgen voor iemands leven en moet in verhouding staan tot de ernst van de inbreuk op de openbare orde of de openbare veiligheid*); en
- **uitsluitend gebaseerd zijn op het gedrag** van betrokkene, dat een **actuele, werkelijke en voldoende ernstige bedreiging** moet vormen voor een fundamenteel belang van de samenleving.

VERDERE WAARBORGEN

Eerdere strafrechtelijke veroordelingen zijn op zichzelf **geen** grond om het recht van vrij verkeer en verblijf te beperken. Beperkende maatregelen kunnen ook **niet** uitsluitend om algemene preventieve redenen worden genomen.

De EU-landen hebben het recht uw strafregister te raadplegen maar mogen u niet vragen een kopie daarvan te verstrekken of een verklaring van goed gedrag over te leggen.

FACTOREN DIE EEN ROL SPELEN

Alvorens een besluit tot uitzetting te nemen om redenen van openbare orde of openbare veiligheid, moet het gastland onder meer rekening houden met:

- de duur van het verblijf van de betrokkene op het grondgebied;
- leeftijd, gezondheidstoestand, economische en gezinssituatie;
- de sociale en culturele integratie in het EU-gastland; en
- de mate waarin de betrokkene banden heeft met het land van herkomst.

EXTRA BESCHERMING VOOR PERSONEN MET DUURZAAM VERBLIJFSRECHT EN MINDERJARIGEN

EU-burgers en hun familieleden met een **duurzaam verblijfsrecht** genieten **extra bescherming tegen uitzetting**, want zij kunnen het land alleen worden uitgezet om **ernstige** redenen van openbare orde of openbare veiligheid.

EU-burgers die de **afgelopen tien jaar in het gastland hebben gewoond** of die **minderjarig** zijn [*dus jonger dan 18 jaar*], kunnen alleen het land worden uitgezet om **dwingende** redenen van openbare veiligheid (*bij minderjarigen kan verwijdering ook plaatsvinden indien dit in het belang is van het kind*).

VOLKS-GEZONDHEID

Alleen als het om de ernstigste infectieziekten gaat, kan de volksgezondheid worden aangevoerd als reden om het vrije verkeer te beperken. Indien ernstige aanwijzingen daartoe aanleiding geven, kan van u worden verlangd binnen drie maanden na de inreisdatum kosteloos een medisch onderzoek te ondergaan.

U kunt in geen geval het land worden uitgezet vanwege een ziekte die zich later dan drie maanden na de inreisdatum openbaart.

PROCEDURELE WAARBORGEN

Voor EU-burgers en hun familieleden gelden ook een aantal **procedurele waarborgen**.

Schriftelijke kennisgeving en beroep

Indien iemand **het land wordt uitgezet of als hem de toegang wordt geweigerd**, moet dit besluit:

- **schriftelijk worden meegedeeld**, en wel zo dat de betrokkene in staat is **de inhoud en de gevolgen ervan te begrijpen**;
- **nauwkeurig en uitvoerig** vermelden op **welke gronden** het is gebaseerd; en
- vermelden bij **welke gerechtelijke of administratieve instantie** de betrokkene **beroep** kan instellen en binnen welke **termijn** dit moet gebeuren.

Toegang tot de rechter

De betrokkene moet een **gerechtelijk en eventueel een administratief beroep** in kunnen stellen tegen het besluit. Deze rechtsmiddelen moeten **de mogelijkheid bieden de wettigheid van het besluit te onderzoeken, alsmede de feiten en omstandigheden** waarop de voorgenomen maatregel is gebaseerd.

Indien het beroep gepaard gaat met een verzoek tot voorlopige opschorting van de uitvoering van het betrokken besluit, mag de betrokkene in de regel het land **niet** worden uitgezet zolang er nog geen beslissing is over dit verzoek.

Uitzetting als bijkomende straf naast een vrijheidsstraf

Uitzetting kan als straf worden opgelegd of als bijkomende straf bij een vrijheidsstraf. Indien dit gebeurt en de uitzetting meer dan twee jaar later wordt uitgevoerd, is **het EU-gastland verplicht**:

- **na te gaan of de betrokkene nog steeds een echte bedreiging van de openbare orde of de openbare veiligheid vormt**, alvorens hem het land uit te zetten; en
- **te controleren of de omstandigheden niet ingrijpend zijn veranderd**, alvorens de EU-burger of een familielid het land uit te zetten.

Inreisverbod

EU-burgers en hun familieleden die het land zijn uitgezet, kunnen ook om redenen van

openbare orde of openbare veiligheid een inreisverbod krijgen, maar zij kunnen na verloop van een redelijke termijn, en in elk geval drie jaar na de uitvoering van het definitieve uitzettingsbesluit, **een verzoek indienen om dit inreisverbod op te heffen**.

Misbruik en fraude

De EU-landen kunnen de nodige maatregelen nemen om een in de richtlijn neergelegd recht in geval van **rechtsmisbruik of fraude, zoals schijnhuwelijken of vervalste documenten**, te ontzeggen, te beëindigen of in te trekken.

WAAR KAN IK TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

De precieze juridische formuleringen met betrekking tot de onderwerpen die in dit deel aan de orde zijn gekomen, vindt u in **hoofdstuk VI (artikelen 27 tot en met 33) en artikel 35** van de richtlijn.

Hoofdstuk 12

Overgangsregelingen voor werknemers

OVERGANGS-REGELINGEN VOOR HET VRIJ VERKEER VAN WERKNEMERS

De EU-landen kunnen tijdelijk de toegang tot hun arbeidsmarkt beperken voor onderdanen van Roemenië en Bulgarije. Omdat door de overgangsregelingen de toepassing van het EU-recht inzake het vrije verkeer van werknemers, met de garantie van vrije toegang tot de arbeidsmarkt, wordt opgeschort, kunnen de

EU-landen in plaats daarvan nationale regels toepassen. Die regels gelden voor maximaal 7 jaar na de toetreding van Kroatië ook voor Kroatische arbeidskrachten.

Daardoor kunnen werknemers uit Roemenië en Bulgarije (uiterlijk tot 31 december 2013) een werkvergunning nodig hebben om in een van de andere EU-landen te gaan werken

Voorts kunnen de EU-landen ook van sommige specifieke bepalingen inzake het verblijfsrecht

van EU-werknemers afwijken, maar alleen als dit nodig is. Zo kunnen EU-landen waar inschrijving bij de bevoegde autoriteiten voor perioden van langer dan drie maanden verplicht is, werknemers uit de hierboven genoemde landen die een werkvergunning nodig hebben, verplichten om behalve de verklaring van indienstneming of tewerkstelling, ook deze werkvergunning te tonen.

WAAR KAN IK TERECHT VOOR MEER INFORMATIE?

Indien u meer wilt weten over mogelijke beperkingen van de toegang tot de arbeids-

markt in het EU-land waar u zou willen werken of over de arbeids- en levensomstandigheden, kunt u op de officiële website <http://ec.europa.eu/eures> uitvoerige informatie vinden over het vrije verkeer van werknemers.

Tevens kunt u de **gids van de Commissie over werken in een ander EU-land** van het directoraat-generaal Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Inclusie downloaden via

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=25&langId=nl&pubId=215&type=2&furtherPubs=yes>

Hoofdstuk 13

Opkomen voor uw rechten

Waar kunt u verdere informatie vinden?

Wat kunt u doen als u vindt dat uw rechten zijn geschonden?

HOE KOMT U KOSTELOOS AAN INFORMATIE?

Meer informatie over uw recht van vrij verkeer en verblijf kunt u vinden op de portaalsite van de Europese Commissie, **Your Europe**:

<http://ec.europa.eu/youreurope>

U kunt ook terecht op de website van het **directoraat-generaal Justitie** op

http://ec.europa.eu/justice/index_en.htm

Als u de EU-wetgeving inzake vrij verkeer wilt raadplegen, kan dat via **EUR-Lex**, de portaal-

site van de Europese Commissie die toegang geeft tot het EU-recht:

<http://eur-lex.europa.eu/nl/index.htm>

VINDT U DAT UW RECHTEN ZIJN GESCHONDEN?

Als u vindt dat uw **recht van vrij verkeer en verblijf is geschonden**, kunt u beroep instellen bij de bevoegde nationale rechter, de Ombudsman of het bevoegde bestuurlijke orgaan. De nationale rechter is de enige instantie die u schadevergoeding kan toekennen of een andere instantie kan bevelen iets te doen of iets niet meer te doen. U kunt u laten bijstaan door een advocaat. Informatie over hoe u een rechtsmiddel kunt aanwenden, kunt u vinden op <https://e-justice.europa.eu/home.do>

Uw Europa – Advies geeft burgers in heel Europa persoonlijk juridisch advies over hun rechten in de Europese Unie. U krijgt kosteloos binnen een week antwoord, in de door u gewenste officiële taal van de Europese Unie. Meer informatie vindt u op

<http://ec.europa.eu/citizensrights/>.

Indien u van mening bent dat uw probleem het gevolg is van een **verkeerde toepassing van het nationale recht of van het EU-recht door nationale overheidsdiensten**, kunt u gebruikmaken van het Solvit-systeem, een onlinenetwerk waarmee de lidstaten samen problemen proberen op te lossen zonder juridische procedures. Meer informatie vindt u op

<http://ec.europa.eu/solvit>

Als u vindt dat uw rechten zijn geschonden en dat de hierboven genoemde middelen geen oplossing hebben geboden, kunt u ook een klacht indienen bij de Europese Commissie op

http://ec.europa.eu/community_law/your_rights/your_rights_forms_nl.htm.

Tevens kunt u een **verzoekschrift** indienen bij **het Europees Parlement**. Daarvoor kunt u terecht op

<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/nl/petition.html>.

Europese Commissie

Uw rechten als EU-burger: een leidraad — Vrij verkeer en verblijf in Europa

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2013

2013 — 35 blz. — 17,6 x 25 cm

ISBN 978-92-79-30156-8

doi:10.2838/48407

Publicatiebureau

NL

ISBN 978-92-79-30156-8

9 789279 301568

doi:10.2838/48407